

meseca, računši od dneva prve razglasitve tozadavnega razpisa v uradnem listu „Laibacher Zeitung“. — Tako govori pismo, ki nas je z njim počastil e. kr. okrajni šolski svet v Kamniku, proseč nas, naj njegov razpis prijavimo zopet — brezplačno! Seveda: mi vse brezplačno! Pa ko bi že navedli datum, do kdaj je treba vlagati prošnje! Sedaj si mora vsak še posebej naročiti „Laibacher Zeitung“, da bo vedel, kdaj mine tisti čas, ko mu stoje odprta vrata v sijajno dobo šentgotarskega učiteljevanja! Ali ne moreta zastopnika učiteljstva v kamniškem okrajnem šolskem svetu malo zaropotati, da že vendar napravijo red glede razpisavanja učiteljskih služb? Ako hočejo imeti v kamniškem okraju zasedena učiteljska mesta, morajo v učiteljskem listu razpisavati službe, in sicer razpisavati tako, da bodo razpisi jasni tudi brez pomoči uradnega lista!

Slepci in gluhozemci. Število slepcev se zmanjšuje. Leta 1871. je bilo na Ruskem 22.978 slepcev, leta 1900. samo 21.571; leta 1871. je prišlo na 10.000 prebivalcev 9,3 slepcev, l. 1900. le 6,2 slepcev. Ta napredek je pripisati v prvi vrsti napredku javnega zdravstvenega negovanja in zdravniške umetnosti. Pred vsem se je skrčilo število onih slučajev, pri katerih nastopi oslepljenje zaradi očesnega gnojenja novorojencev, in sicer le zato, ker so uporabljali tako znano Credéovo metodo; osemnajst odstotkov slepote izvira iz tega vzroka, dokaz, da je treba še bolj paziti na to pogubonosno vlogo, posebno naj bi pazile babice na to. Veliko število k tem nesrečnim slepcem je prišlo od strani onih delavcev, katerim se oči pokvarijo v poklicu. Toda tudi pri teh slučajih se je število skrčilo. Mnogo, žalibog, premnogo slučajev se pripeti pa v otroški dobi, ko se igrajo otroci s kameni in s streljivom.

Učiteljstvo in alkohol. V naših skupščinah in zborovanjih pridejo v poštev mnogobrojne zapreke, ki ovirajo na eni strani vzgojo, na drugi pa uspešen pouk. Tako rado pa se pozabi na mogočnega trinoga, kralja alkohola. Da sega njegova oblast tudi v naš delokrog ter nam dela neprilike in stavi razne težkoče, o tem je prepričan vsak pravi narodni vzgojitelj. Zato veljaj tudi od naše strani: „Boj vragu pijanstva!“ Posnemajmo v tem oziru hrvaške tovariše. Ti izdajajo celo svoj abstinenčni list. Tovariši! V nedeljo, dne 15. julija, se vrši v Ljubljani protialkoholni zbor. Na dnevnem redu je med drugimi točka: Alkohol in vzgoja. Poslednja pa je v prvi vrsti naša stroka. Tedaj pridite, stvar je važna, ker se tiče naših uspehov. Komur je le mogoče, naj se udeleži zanimivega zborovanja.

Učitelj — abstinent.

Na počitnice. Čas počitnic je tu. Večina je privezana na dom, ker brani tisti, no — tisti, ki ga — ni. Nekateri pa vendarle pojdejo malo v svet, in prav je to. Kam pa pojdemo! Idimo med naše brate Primorce, Hrvate, Bošnjake itd. Pazimo, kako govori dotični narod, da ne bomo vedno bolj oplankani z našo govorico. Primerjajmo našo „krajščino“: „Oče so, mati so bili, gospod bodo prišli itd., z govorico drugih Slovanov. — Idimo med Slovane, da se nam obzorje malo razširi!

Slovenec in Hrvat.

Ročni zapisnik, ki ga izdaje naša „Zaveza“, bo izišel meseca avgusta v A. Kleinovi tiskarni v Ljubljani. Na ta „Zapisnik“ opozarjamo že danes p. n. učiteljstvo, da bi se ta ali oni ne dal premotiti od kake zakotne konkurence proti naši organizaciji. V tem slučaju mora biti merodajna stanovska organizacija, ne pa konkurenčna nizka cena, ki tiče za njo znani uzroki. Tudi v tem slučaju se držimo gesla: Svoji k svojim!

Novo šolske tiskovine za Kranjsko. Z ozirom na novi šolski in učni red bodo izišle tekom velikih počitnic — kakor se nam poroča iz prav zanesljivega vira — nove šolske tiskovine za ljudske šole na Kranjskem. Zato opozarjamo sl. šolska vodstva, da se ne prenačijo z naročevanjem šolskih tiskovin. Nove šolske tiskovine za Kranjsko se bodo dobivale v A. Kleinovi tiskarni v Ljubljani, na kar p. n. zavedno učiteljstvo že danes opozarjamo. Svoji k svojim!

Razgled po šolskem svetu.

— **Kongres srbskega učiteljstva.** „Učiteljsko združenje“ v Srbiji proslavi letos meseca avgusta petindvajsetletnico svojega obstanka in delovanja. Združenje želi, da se te proslave udeleži vse srbsko učiteljstvo. Iz tega vzroka je odredilo, da se skliče na 6. dan avgusta kongres vsega srbskega učiteljstva. Kongres se vrši v Belgradu. Kdor se ga meni udeležiti, naj to javi glavnemu odboru „Učiteljskoga združenja“ do 25. julija t. l. Vzpored XXV. učiteljske skupščine in I. srbskega učiteljskega kongresa je ta-le: A. Učiteljska skupščina. Člani „Učiteljskoga združenja“, ki se žele udeležiti te skupščine, morajo priti dne 4. avgusta točno ob 4. uri popoldne k posvetovanju. Dne 5. avgusta je zborovanje po tem-le dnevnem redu: a) Otvoritev skupščine. b) Izvolitev časništva. c) Poročilo glavnega in nadzorovalnega odbora. d) Predlogi glavnega in nadzorovalnega odbora. e) Predlogi odborov učiteljskih društev in članov „Učiteljskoga združenja“. f) Določitev proračuna. g) Volitev glavnega in nadzorovalnega odbora. h) Zaključenje skupščine in razdelitev spomenice „Učiteljskoga združenja“. B. Kongres srbskega učiteljstva se vrši dne 6. avgusta. Dnevni red: 1.) Volitev potrebnega števila predsednikov in tajnikov za kongres. 2.) Odhod v cerkev. 3.) Kratak referat o stanju ljudskih šol v posameznih srbskih pokrajinah. 4.) Razgovor o jačji zvezi vseh srbskih učiteljev zaradi širjenja prosvete med srbskim narodom. Zvečer koncert. Dne 7. avgusta: Ogleddvanje Belgrada po posebnem vzporedu. Proslava pokojnega Gavrilovića in polaganje vencev pred njegovim spomenikom, ki ga je postavilo „Učiteljsko združenje“ na Kalimegdanu. Popoldne odhod v Topčider. Zvečer predstava v narodnem gledališču. Dne 8. avgusta zjutraj nadaljevanje ogledovanja mesta in kulturnih zavodov, popoldne izlet na ladji v okolico Belgrada. Zvečer banket. Dne 9. avgusta odhod gostov. — Kot oficijalni zastopniki naše „Zaveze“ se udeleže tega slavlja tovariši Engelbert Gangl, Luka Jelenc in Ivan Šega. Čujemo pa, da se pridruži tej deputaciji še nekaj učiteljev in učiteljic. Kdor se udeleži izleta v Belgrad, naj to javi do 20. t. m. predsedništvu „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“ v Ljubljano, kjer dobi vse potrebne informacije.

— **Na goriški gimnaziji** je bilo v tem šolskem letu 44 dijakov Slovencev.

— **Na goriški realki** je bilo v tem šolskem letu 113 dijakov Slovencev.

— **Na celovškem učiteljskem** sta prebila zrelostni izpit dva Slovenca. Skupno je maturiralo 33 učiteljskih učencev.

— **Šulferajn v Spodnji Šiški.** V Spodnji Šiški so ustanovili podružnico nemškega šulferajna. Nemci že vedo, kolikega pomena je šolstvo, Slovenci pa so glede na to vprašanje zanikrni in leni. Zato je lahko graditi most od rajha do Adrije.

— **Brezplačna učila.** Mestni zastop v Stuttgartu je sklenil, da dobivajo učenci ljudskih šol vsa učila brezplačno. Mesto ima zaradi tega na leto 80.000 mark več izdatkov.

— **Zvezo med domom in šolo na Nizozemskem** vzdržujejo pa, da izda Učiteljska Zveza vsake tri mesece po eno številko svojega lista „Narodna Šola“ za starše. Te številke prijavljajo članke, namenjene staršem in okrašene s podobami iz šolskega življenja. Vsak učitelj dobi toliko izvodov tega lista, kolikor ima učencev v razredu, ki jih brezplačno razdeli med nje, da jih ponesejo staršem. Pravijo, da starši radi čitajo ta list in da s tem buji splošno zanimanje za šolo.

— **Alkohol in otroci.** O zauživanju alkoholičnih pijač od strani za šolo ugodnih otrok se je pred kratkem preiskovalo v Nordhausenu, mestu, kjer se žge največ žganja. V sedmem razredu ljudske šole je od 49 otrok pilo že 38 vino, 40 žganje in vsi so, deloma celo jako redno, že pili pivo. V četrtem razredu, kjer je bilo 28 deklic, je pilo 27 že vino, 14 pa žganje, 21 jih je pripoznalo, da radi pijejo pivo, 14 pa povedalo, da pijejo redno vsak dan pivo, ker jih krepi, kakor pravijo starši; 16 jih je priznalo, da so bile tuptatam že nekoliko pijane na pojedinah, izletih ali pa pri praznovanju različnih godov v rodovini. — V neki vaški šoli v Ortelsburgu so dobili pri mnogih učencih steklenice, napolnjene z žganjem, ki so jih dobili od staršev s seboj, da se okrepcajo med poukom. Nekateri devet-

letne učence so morali odstraniti od šolskega pouka, ker so bili pijani. To je velikansko hudodelstvo, ki bi ga treba neusmiljeno kaznovati.

— **Škodljivost mokrih nog za šolsko mladino.** Skrbna mati skrbi, da si obuje njen ljubljenec, ako pride z mokrimi nogavicami in črevlji domov, suhe nogavice in črevlje. Žalibog zamolče otroci kaj radi, da imajo mokre črevlje. Mnogo hujši so slučaji, ako morajo otroci daleč v šolo, n. pr. na kmetih. Tudi tu naj bi se mislilo na sveže nogavice. Obuvalo, ki se je zmožilo na poti v šoli, se lahko posuši v šoli in lahko se ga uporabi na poti iz šole. Vsak otrok naj bi imel v deževnem vremenu suhe nogavice s seboj, v šoli naj bi pa imel rezervne črevlje iz suknja.

— **Jetika in šola.** V boju proti jetiki v šoli je ukrenil deželni šolski svet na Dunaju sledeče: Šolske knjižnice treba najmanj vsako leto enkrat razkužiti, takisto tudi knjige, ki se posojuje ubožnejšim otrokom. Jako pokvarjene in umazane knjige naj se ne izposojujejo več. Otrokom, pri katerih so dognali zdravniki jetiko, naj se odkaže sedež na koncu klopi. Ako zve šolsko vodstvo, da so gospodarji učencev ali pa da je kaka druga oseba iz gospodarjeve rodovine zbolela na jetiki, naj takoj obvesti starše dotičnih otrok in naj jim pove, kaka nevarnost preti njihovim otrokom na takem stanovanju. Ako zboli kak učitelj na jetiki, naj se ga ne pušča v kljub njegovi zmožnosti toliko časa k poučevanju, dokler ne okreva popolnoma. Isto tako naj se napravi tudi s slugami, ki zbole na jetiki.

— **Šola in telesni razvoj.** V časopisu za šolsko negovanje zdravja se peča dr. Schwerin z vplivom šole na telesni razvoj in na obolenja šolskih otrok, pri čemer je prišel na podlagi preiskav, izvršenih na približno 3000 otrok, do sledečih zaključkov: Šola pospešuje telesno rast v dolgoti, in zdi se, da ovira razvoj ogrodij v širini. Povečanje telesne teže zavisi od rasti telesa v dolgoti in širokosti. Dejstva, ki vplivajo v šoli na nenormalni telesni razvoj otrok, so jako neugodna. Odstotek onih otrok, katerim se je skrivila hrbtenica, je med novo vstopivšimi manjši od onega odstotka, ki ga dajo otroci, ki že dlje časa obiskujejo šolo. Isto velja tudi za zmožnost obolenja sploh in za malokrvnost posebej. Preiskovanja o telesnem razvoju in o obolenju šolske mladine se najbolje dajo izvršiti začetkom šolskega leta, ker le v tem času je možno primerjati zdravstvene razmere novovstopivših otrok in onih, ki so že dlje časa v šoli; pri sanitarnem nadzorstvu šol se ne sme opustiti opazovanja duševnega razvoja otrok.

Listnica uredništva.

Na mnogostranska vprašanja, ki nam dohajajo glede afere tovariša R. Justina, odgovarjamo to-le: Pozvedeli smo, da je vložil tovariš Justin vsestransko utemeljen rekurz na naučno ministrstvo. Ker pride ta rekurz tudi v poslanske roke, ga bomo izkušali dobiti, ako že prej ne izide v kakem nemškem časniku. V tem primeru ga doslovno priobčimo po izvorniku, da vidi ves svet, kaj vse je na Kranjskem mogoče. — V dobi počitnic — od 15. t. m. do 15. septembra — prosimo pošiljati vse spise na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Ljubljani.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1471.

Kranjsko.

Na trirazredni ljudski šoli v Toplicah je stalno popolniti nadučiteljsko mesto.

Zadostno opremljene prošnje naj se službenim potom semkaj vlagajo do 30. julija t. l.

C. kr. okrajni šolski svet Rudolfovo, dne 30. junija 1906.

Št. 1479.

Na dvorazredni ljudski šoli v Beli cerkvi je stalno popolniti drugo učeno mesto.

Pravilno opremljene prošnje naj se službenim potom semkaj vlagajo do 30. julija t. l.

C. kr. okrajni šolski svet Rudolfovo, dne 30. junija 1906.

Št. 1512.

V krškem okraju se razpisuje a tem učiteljska služba na petrazredni ljudski šoli v Radečah za moške prosilce v stalno, oziroma začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 20. julija 1906.

Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnnozdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 6. julija 1906.

Do 18. julija t. l. je razpisano učeno mesto na trirazrednici v Št. Rupertu, okraj Krško, v začasno nameščenje. S tem učnim mestom je združeno prosto stanovanje, obstoječe iz dveh lepih sob.

Krajni šolski svet v Št. Rupertu, dne 11. julija 1906

A. Lunaček, podpredsednik.

Jubilejska samopomoč.

Društveniki so lahko učitelji, njihove žene in učiteljice. Za sprejem se je oglasiti pri načelniku (zdaj nadučitelj Frane Ks. Trošt na Igu pod Ljubljano).

V društvo se sprejemajo le oni ki še niso nad 45 let stari.

Pristopnina se ravna po starostnih letih, in sicer od 20 do 25 let 2 K 50 v, od 25 do 30 let 5 K, od 30 do 35 let 10 K, od 35 do 40 let 15 K, od 40 do 45 let 20 K; poleg tega še 2 K za prvi smrtni slučaj in 1 K vpisnine. Letno se plača za rezervni fond 2 K.

Po društvenikovi smrti izplača načelništvu takoj zakonitim dedičem tolikokrat po dve kroni, kolikor je društvenikov. Po smrti društvenika plačajo drugi društveniki po dve kroni za nadaljni slučaj smrti. Konec leta 1905 je bilo pri društvu 200 članov.

Prijateljem slovenske mladine, šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom priporočamo:

- „Zvonček“, III. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 60 h, elegantno vezan 6 K 40 h.
- „Zvonček“, IV. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 60 h, elegantno vezan 6 K 40 h.
- „Zvonček“, V. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 60 h, elegantno vezan 6 K 40 h.
- „Zvonček“, VI. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 60 h, elegantno vezan 6 K 40 h.
- „Zvonček“, I. letnik, je pošel. Dobite samo še posamezne številke za skupno ceno 3 K.
- „Zvonček“, II. letnik, je pošel. Dobite samo še posamezne številke za skupno ceno 3 K.

Upravništvo „Zvončka“, v Ljubljani, Rimska cesta 7.

Ne zabite „Učiteljskega konvikta!“

Naznanilo p. n. članom deželnega učiteljskega društva za Goriško in Gradiščansko.

Deželno učiteljsko društvo si je izprosil 1. 1903 od zdravstvene komisije morskega kopeljišča v Gradu ugodnost, da plačajo udje, ki se izkažejo s pristopnico k temu društvu, samo polovico zdravstvene takse.

Predsedništvo dež. učit. društva v Ajdovščini,

dne 2. julija 1906.

Predsednik: Fr. Bajt.